

Alueot. os. 407/ 31.12.1998

M

Vammala Kirkkovainio

Rautakautisen kalmistoalueen koekaivaus 1998

Vesa Laulumaa 1998

Sisällys

Arkistotietoja	2
Johdanto	3
Kaivauspaikan sijainti ja topografia	3
Tutkimusmenetelmät	3
Tutkimustulokset	4
Yhteenveto	4
Dialuettelo	6
Mustavalkonegatiiviluettelo	6
Kuvataulut	7-12
GT-karttaote	13
Peruskarttaote	14
Kaivauskartat	
Yleiskartta, mk 1:500, A3	15
Vaaituskartta, mk 1:100, A3	16
Vaaituskartat, mk 1:100, A4	17-18

Arkistotietoja

KUNTA: Vammala
KYLÄ: Karkunkylä
KOHDE: Kirkkovainio
TILA: Arve, 7:48
MAANOMISTAJA: Eila ja Juhani Arve

SIJAINTI: PK 2121 07 VAMMALA. 1988
x = 6808 40
y = 449 70
z = 60-66 m

AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET:

J. Rinne v. 1904 (tarkastus) v. 1905-06 (kaivaus); A. Hackman v. 1910 (kaivaus); P. Purhonen v. 1980 (tarkastus).

AIKAISEMMAT LÖYDÖT:

KM 4183:1-2; KM 4573:1-49; KM 4809:1-10; KM 5352.

KERTOMUKSEN LIITTEET:

Löydöt: KM 30971:1-31
Diat: 39826-39837
Negatiivit: 110969-110988
Kartat: ks. sisällysluettelo

Johdanto

Alfred Hackman ja Juhani Rinne tekivät kaivauksia Arven Kirkkovainiolla vuosisadan alussa. Paikka oli tullut tietoon v. 1902 ojaa kaivettaessa löydetyn ruodollisen keihäänkärjen ansiosta. Rinne teki kohteeseen tarkastuksen v. 1904 ja kaivoi vuosina 1905-06 Kirkkovainiolla olleet kahdeksan rakenteetonta maansekaista rökkiötä ja totesi kaivauskertomuksessaan paikan tutkituksi. Löydöt olivat lähinnä viikinkiaikaisia, mm. hevosenkenkäsolkki, eläinkoristeinen pyöreä kupurasolkki, lasihelmien palasia, pronssisia ketjun- ja rannerenkaan katkelmia. Lisäksi Rinne teki havaintoja mahdollisesta asuinpaikasta, mm. tulisijat ja savitiiviste. Hackman kävi vielä v. 1910 tarkastamassa kahden Rinteen kaivaman rökkiön välisen alueen, joka oli joutumassa viljelyn alle, mutta yhtä raudanpalaa lukuunottamatta, hän ei löytänyt mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Vuonna 1998 Vammalan Arven Kirkkovainio tuli Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmän ohjelmaan rakennushankkeiden takia. Arven rakennusten eteläpuolelle, Viekkalan selälle viettävään rinteeseen, suunniteltiin kahden omakotitalon sekä autokatoksen rakentamista. Rakennukset tulisivat sijaitsemaan Rinteen tutkimien rökkiöitten välittömässä läheisyydessä ns. Memmokallion tuntumassa, joten ennen rakennuslupien myöntämistä rakennuskohteitten koekaivaukset katsottiin tarpeellisiksi.

Tutkimukset suoritti Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä, jonka johtajana toimi FK Vesa Laulumaa, piirtäjänä FK Alpo Forsström ja tutkimusavustajana fil.yo. Jukka Kylli. Kaivajina toimivat Museoviraston arkeologian osaston hoitoyksikön työntekijät, työnjohtajanaan Kalle Kallo. Tutkimukset suoritettiin 18.5.-5.6. 1998.

Kaivauspaikan sijainti ja topografia

Tutkimuskohde sijaitsee Karkunkylässä n. 9 km Vammalan kirkosta itäkoilliseen. Kuloveden ja Rautaveden välisen Viekkalanselän pohjoispuolella eteläänpäin viettävässä rinteessä. Arven tilan rakennukset sijaitsevat muutaman kymmenen metrin päässä tutkimusalueen koillispuolella. Alue on pitkään viljelyksessä ollut, nykyisin se kasvaa heinää. Maaperä on peltomultaa, n. 20-30 cm, jonka alla on savi. Saven alla 1-1,5 metrin syvyydessä maaperä muuttuu moreeniksi. .

Tutkimusmenetelmät

Rakennuspaikkojen kohdalle sekä niiden lähituntumaan tehtiin koeojia ja koekuoppia. Turpeen poiston jälkeen kaivaminen suoritettiin lapiolla viistäen ja tasaisesti alaspäin edeten n. 30 cm:n syvyyteen. Rakennusten kohdalla oja vielä syvennettiin kaivinkoneella. Havaittujen kiveysten kohdat tutkittiin lastalla kaivaen. Kaivausalueiden peittäminen hoidettiin koneella.

Kaivausten kiintopiste (63,69 m mpy) siirrettiin valtakunnalliselta kiintopisteeltä isoon maakiveen. Kaikkiaan koeojia/kuoppia kaivettiin 270 m².

Tutkimustulokset

Seuraavassa käyn läpi havainnot koeojista sekä löydöt.

Talon 1 kohdalle tehdyistä koeojista löytyi vain yksi rautaveitsen katkelma. Maaperä oli itäisimmän koeojan pohjoispäätä lukuunottamatta peltomultaa ja savea. Em. koeojan pohjoispää kaivettiin kokeeksi aina puretun riihen kylkeen saakka. Aivan päässä n. 4 metrin matkalla esiin tuli ilmeisesti riihen kivijalkaan liittyvää kiveystä, joka sekin osoittautui löydöttömäksi.

Talon 2 kohdalle ja heti sen pohjoispuolelle tehdyistä oijista tuli muutamia löytöjä, mm. pahoin korroosion syömä raha (mahd. kupariäyri 1700-luvulta), muutamia saviastian paloja, kvartsi-iskoksia, palanutta savea ja savitiivistettä. Maaperä näissä oijissa oli peltomultaa ja savea.

Ainoat paikat kaivausalueilla, joissa turpeen alta paljastui kiveystä olivat Memmokallion ja riihen jäänteiden välittömässä tuntumassa. Talon 2 kohdalle tehdyn itäisimmän koeojan pohjoispäässä esiintunut kiveys oli selvästi pengerreretty ajotie riihen alapuolelle. Tästä hieman pohjoiseen avattiin 2x2 metrin kokoinen koekuoppa (128-130/500-502) aivan Memmokallion kupeeseen. Myös siinä oli näkyvissä kiviä ja hieman nokeentuneen näköistä, mutta selvästi sekoittunutta maata. Löytöinä tästä koekuopasta tuli muutamia saviastianpaloja, savikuonaa ja palanutta savea.

Autotallin paikalle, Memmokallion ja riihen rampin väliin, tehdyiltä kaivausalueelta löytyi vain yksi uudemman ajan keramiikan pala sekä ruostunut raudan kappale. Maaperä autotallin kohdalla, oli selvästi kajottua ja ohuen turpeen ja multakerroksen alla maaperä muuttui saviseksi moreeniksi. Tältä kohtaa maata oli mahdollisesti siirretty riihen ajorampin pohjaksi

LAJI	kpl	g
Kvartsi-iskoksia	4	162
Palanutta savea	10	73
Pii-iskos	1	0,1
Raha	1	8
Raudan pala	1	3
Rauta-esine	1	30
Rauta-esineen katkelma	1	4
Saviastian paloja	11	18,5
Saviastian reunapala	2	27
Savikuonaa	48	379
Savitiiviste?	1	15
Irtolöytöjä		
Kvartsi-iskoksia	2	60

Yhteenveto

Vuoden 1998 kaivauksissa ei suunniteltujen rakennusten kohdalla havaittu merkkejä muinaisjäännöksestä ja rakentamiselle ei näin ollen ole esteitä. Myös Rinteen maininta siitä, että kaikki röykkiöt on tutkittu pitää näidenkin tutkimusten jälkeen paikkansa. Jatkossa tarkempaa tutkimusta kaipaa puretun riihen ympäristö ja erityisesti sen ajoramppi, johon on ilmeisesti kasattu maata juuri röykkiöiden kohdalta riieä rakennettaessa v. 1902. Tällä kohtaa ei liene aihetta tarkkaan kaivaukseen ja

dokumentointiin, vaan kyseessä olisi lähinnä seulonta, jolla ramppiin mahdollisesti joutunut esineistö saataisiin talteen.

Helsingissä 28.12.1998

Vesa Laulumaa

Dialuettelo

- 39826 Tutkimusalue talon 2 kohdalla ennen kaivauksia. Kuv. etelästä.
- 39827 Tutkimusalue talon 2 kohdalla ennen kaivauksia. Kuv. luoteesta.
- 39828 Koeoja 100-124/500, tasossa 1. Kuv. etelästä.
- 39829 Kivikkoa koeojan ruuduissa 116-124/500 tasossa 1. Kuv. etelälounaasta.
- 39830 Kaivausaluetta talon 2 kohdalla. Kuv. koillisesta.
- 39831 Kaivausaluetta talon 2 kohdalla. Kuv.luoteesta.
- 39832 Koeojat autotallin kohdalla tasossa 1. Kuv. idästä.
- 39833 Koeruutu 128/500 tasossa 1. Kuv. lounaasta.
- 39834 Koeruutu 128/500 tasossa 2. Kuv. lännestä.
- 39835 Riihen pohja kuvan keskellä, Kuv. koillisesta.
- 39836 Tutkimusaluetta talon 1 kohdalla. Kuv. kaakosta.
- 39837 Koeojat autotallin kohdalla tasossa 2. Kuv. lännestä.

Mustavalkonegatiiviluettelo

- 110969-70 Tutkimusaluetta talon 2 kohdalla ennen kaivausta. Kuv. luoteesta.
- 110971-74 Panoraama tutkimusalueesta. Kuv. etelästä.
- 110975 Koeoja 100-124/500 tasossa 1. Kuv. etelästä.
- 110976 Kivikkoa koeojan ruuduissa 116-124/500 tasossa 1. Kuv. etelälounaasta.
- 110977 Koeojan profiilia ruutujen 114-120/500 kohdalla. Kuv. lounaasta.
- 110978 Kaivausaluetta talon 2 kohdalla. Kuv. koillisesta
- 110979 Kaivausaluetta talon 2 kohdalla. Kuv. luoteesta.
- 110980 Koeojat autotallin kohdalla tasossa 1. Kuv. idästä.
- 110981 Koeruutu 128/500 tasossa 1. Kuv. lounaasta.
- 110982 Koeruutu 128/500 tasossa 1. Kuv. lännestä.
- 110983 Riihen pohja kuvan keskellä. Kuv. koillisesta.
- 110984-86 Panoraama tutkimusalueesta talon 1 kohdalta. Kuv. kaakosta.
- 110987 Työkuva. Aluetta peitetään.
- 110988 Koeojat autotallin kohdalla tasossa 2. Kuv. lännestä.

VAMMALA KIRKKOVAINIO V. Laulumaa 1998

F. 110969-70 TUTKIMUSALUETTA TALON 2 KOHDALLA ENNEN KAIVAUSTA.
KUV. LUOTEESTA.

F. 110975 KOEJA 100/500 TASOSSA I.
124
KUV. ETELÄSTÄ.

VAMMALA KIRKKOVAINIO V. Laulumaa 1998

F. 110971-74 PANORAAMA TUTKIMUSALUESTA. KUV. ETELÄSTÄ.

VAMMALA KIRKKOVAINIO V. Laulumaa 1998

F.110977 KÄEJÄN PROFILIA RUUTUJEN
114-120/500 KOHDALLA. KUV. LÖUNÄÄSTÄ.

F.110976 KIVIKKOÄ KÄEJÄN RUUTUJEN 116-124/500.
TÄSÖSSÄ 1. KUV. ETELÄLÖUNÄÄSTÄ.

F.110978 KÄIVÄUSÄLUETÄ TÄLÖN 2 KOHDÄLLÄ.
KUV. KÖILLISESTÄ.

VAMMALA KIRKKOVAINIO V. Laulumaa 1998

F. 110979
 KAIVAUSALUETTA TALON 2
 KOHDALLA. KUV. LUOTEESTA.

F. 110981
 KOERUUTU 128/500 TASOSSA 1.
 KUV. LOUNNASTA.

F. 110982
 KOERUUTU 128/500 TASOSSA 2.
 KUV. LÄNNESTÄ.

VAMMALA KIRKKOVAINIO V. Laulumaa 1998

F. 110984-86 PANORAMA TUTKIMUSALUEESTA TALON I. KOHDALLA. KUV. KAAKOSTA.

VAMMALA KIRKKOVAINIO V. Laulumaa 1998

F. 110983

RUIHEN POHJA KUVAN KESKELLÄ,
KUV. KOILLISESTA.

F. 110988

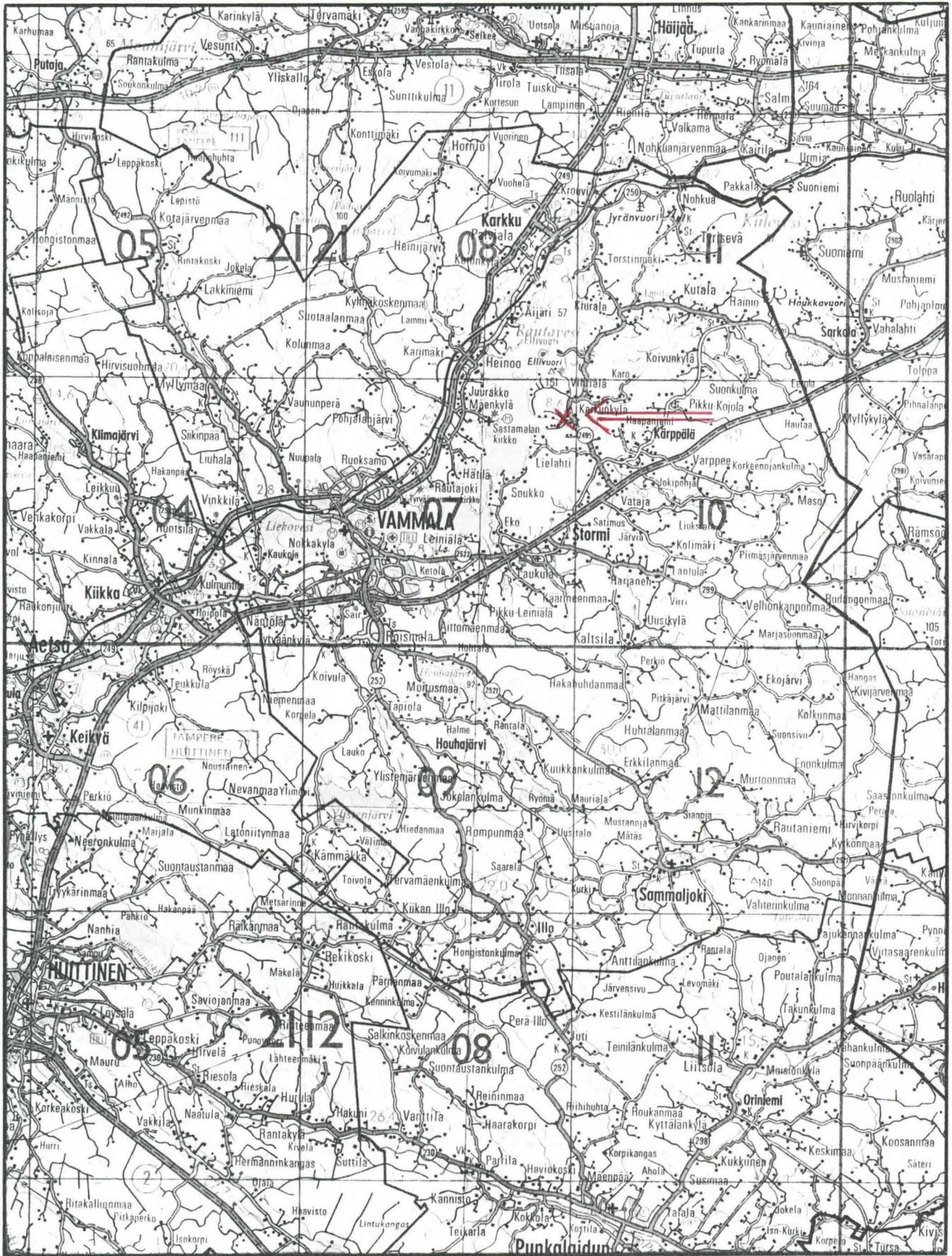
KOESJAT AUTOTALLINKOHDALLA
TASOSSA 2. KUV. LÄNNESTÄ.

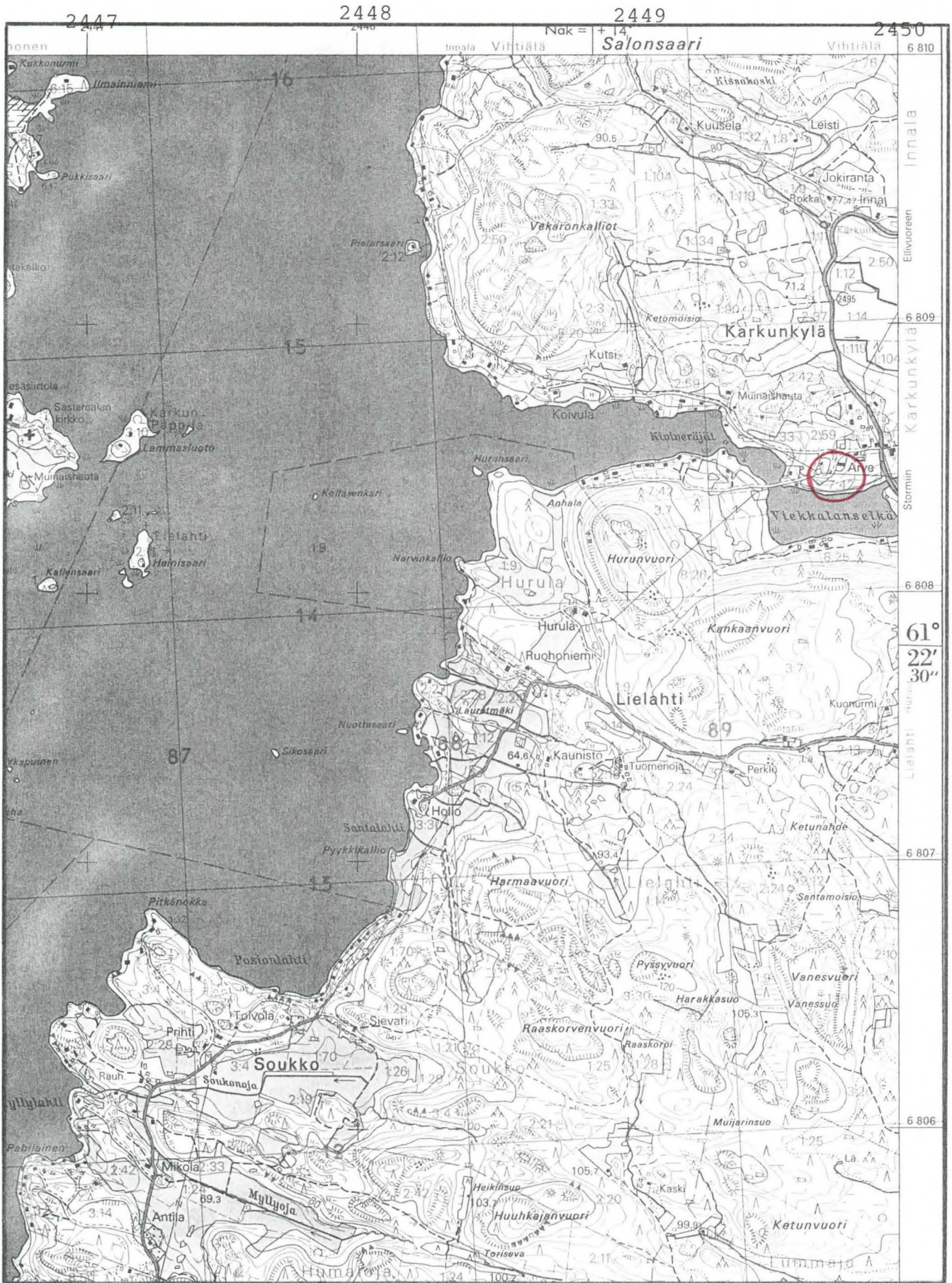
F. 110987

TYÖKUVA. ALUETTA PEITETTÄMÄ,

Tiekarttaote (GT-4): Vammala Kirkkovainio. Kohde merkitty nuolella ja ristillä.

Peruskarttaote (PK 2121 07 VAMMALA) Vammala Kirkkovainio. Kohde ympyröity.

VAMMALA KIRKKOVAINIO

V. Laulumaa 1998

Yleiskartta

mk 1:500

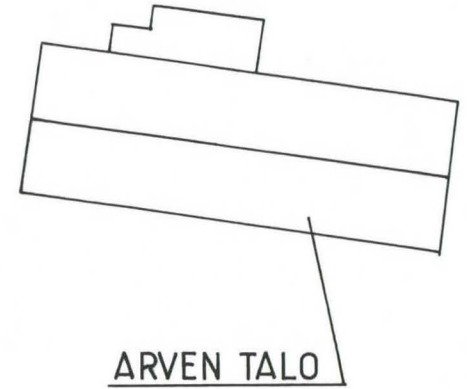
Piirt A. Forsström

 kaivausalue

 RP rajapyykki

 kivi

NP

ARVEN TALO

- 170
- 160
- 150
- 140
- 130
- 120
- 110
- 100
- 90
- 80

RP 28

65

RP 22

AUTOTALLI

MEMMOKALLIO

RP 81

RP 31

riihen ajoramppi

60

RP 27

63,69 m mpy

65

riihen jäännökset

uuni

65

60

TALO 2

TALO 1

RP 18

60

RP 21

VIEKKALANSELKÄ 57,5 m mpy

420 430 440 450 460 470 480 490 500 510 520 530 540 550 560 570 580 590 600

VAMMALA KIRKKOVAINIO

V. Laulumaa 1998

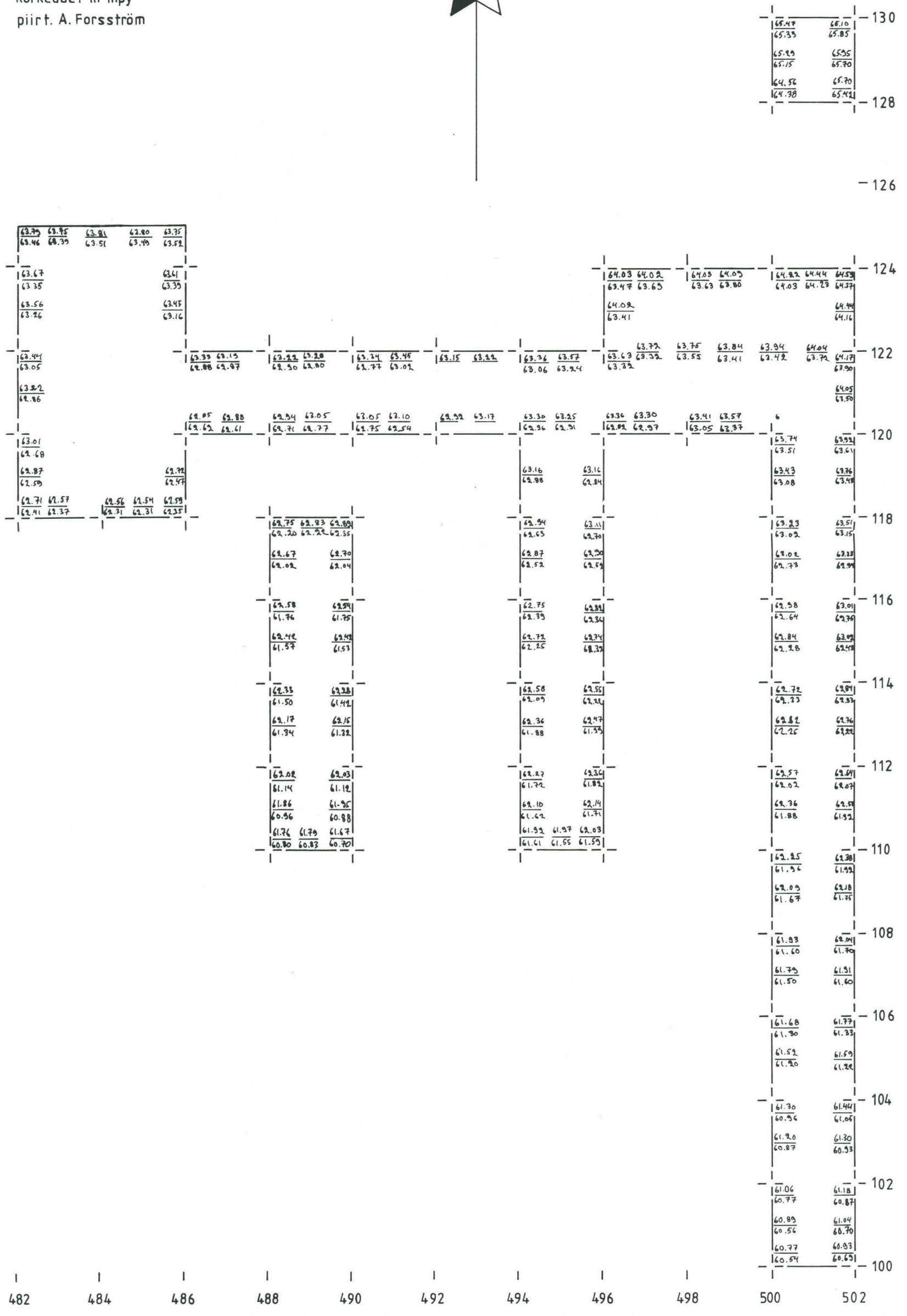
Koeajat

Pinta- ja pohjavaaitus

Mk 1:100

korkeudet m mpy
piirt. A. Forsström

VAMMALA KIRKKOVAINIO V. Laulumaa 1998

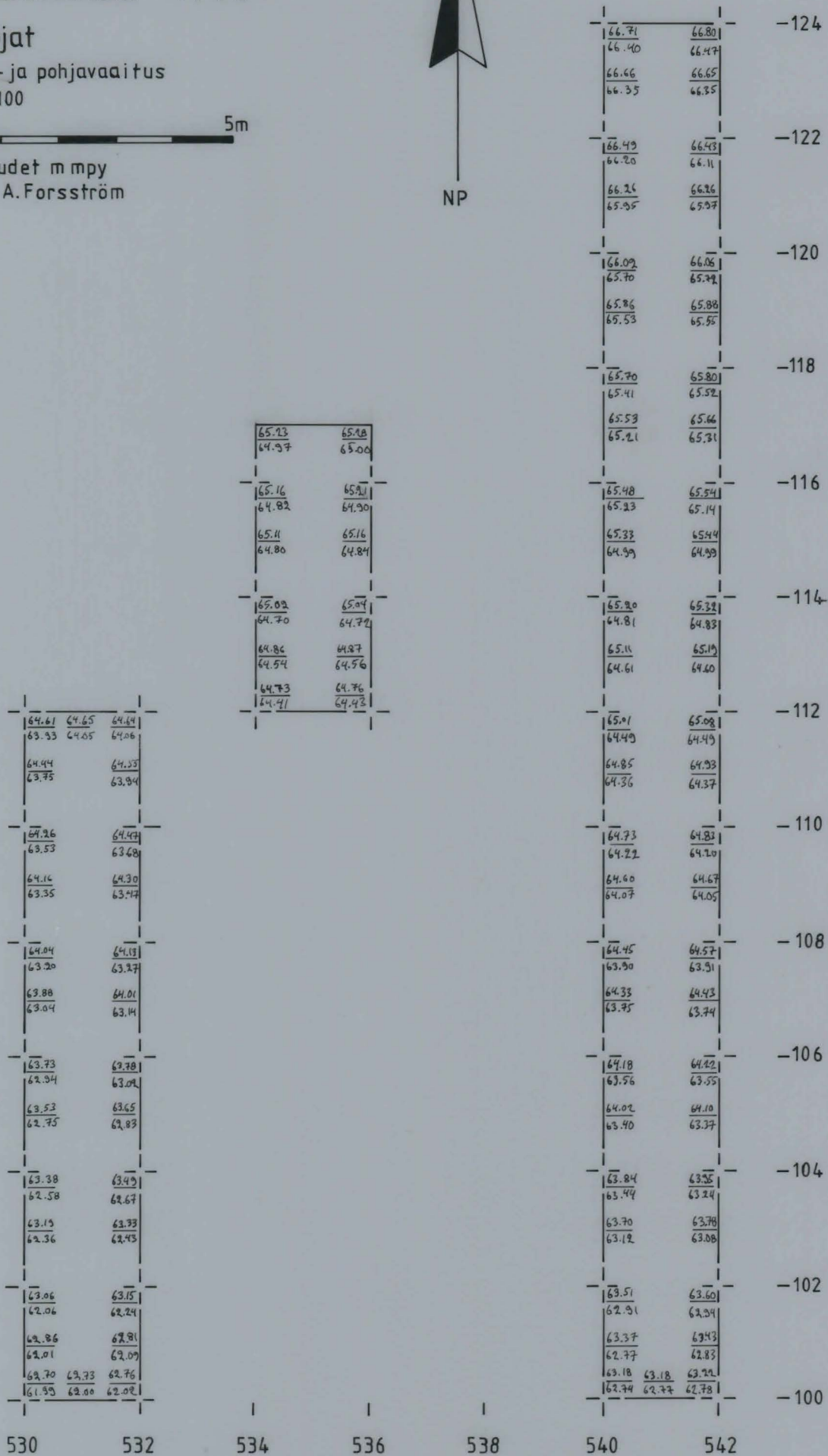
Koeojat

Pinta- ja pohjavaaitus

Mk 1:100

korkeudet m mpy
piirt. A. Forsström

VAMMALA KIRKKOVAINIO V.Laulumaa 1998

Koeoja

Pinta- ja pohjavaaitus

Mk 1:100

korkeudet m mpy
piirt. A. Forsström

